

Đị Tướng Nguyễn Khoa Nam

Ông Lê Ngọc Danh, cựu Trung úy QLVNCH, là Tùy viên Tư lệnh QĐIV-QK4 cho đến ngày 1 tháng 5 năm 1975. Ông là người đã trực tiếp chứng kiến cảnh cả hai vị tướng Nguyễn Khoa Nam và Lê Văn Hưng, Tư lệnh và Tư lệnh phó tự sát. Sau đây là chuyện ông kể trong "Hồi Ký Của Một Tùy Viên", trích từ sách "Nguyễn Khoa Nam". Sách được ra mắt vào lúc 1 giờ chiều thứ bảy 28 tháng Tư 2001 tại Hội Quán Little Saigon Radio.

Tháng 4 năm 1975

Tình hình chung vào tháng 3 năm 1975 rất căng thẳng. Vùng 1, vùng 2 đang đánh lớn còn Vùng 3 và 4 vẫn còn nguyên vẹn. Tư lệnh đi họp liên tục ở Tổng Tham Mưu, ở dinh Độc Lập gặp Tổng thống, lúc ở dinh phó Tổng thống. Thời gian còn lại, Tư lệnh thường đến các Tiểu khu và Sư đoàn nhưng đến nhiều nhất là tiểu khu Long An, Định Tường, Kiến Tường và Châu Đốc. Vào đầu tháng 4, VC tấn công mạnh, nhằm vào quốc lộ 4 thuộc hai tiểu khu Định Tường và Long An. Sư Đoàn 7 Bộ Binh chịu trách nhiệm khu vực tiểu khu Định Tường còn Sư Đoàn 22 Bộ Binh rút từ Vùng 2 về chịu trách nhiệm khu vực tiểu khu Long An. Vào buổi trưa Tư lệnh đến tiểu khu Long An để biết tình hình địch, VC đã pháo rớt một quả hỏa tiễn 122 ly trên giữa cầu Long An nhưng không gây thiệt hại gì. Địch càng ngày càng tấn công mạnh vào quốc lộ 4, Tư lệnh ngày đêm đến các đơn vị hay gọi điện thoại khích lệ tinh thần chiến đấu, không để mất vị trí hay bỏ chạy nên VC không chiếm được một vị trí nào cả. Có một đêm, địch pháo kích trên 10 hỏa tiễn 122 ly vào thành phố Cần Thơ, mục tiêu chính là Bộ Tư Lệnh Quân Đoàn IV và tư dinh Tư lệnh. Vị trí pháo hướng đông chi khu Bình Minh thuộc tiểu khu Vĩnh Long, bay qua dinh Tư lệnh rớt bên xóm nhà đèn cách dinh độ 300 thước, kết quả tổn thất nhẹ về phía dân chúng.

Tình hình càng ngày càng căng thẳng, dân chúng di tản bằng tàu thủy hay máy bay có nhiều chuyến chở về Quân đoàn IV đổ dân xuống vùng Tri Tôn, Sa Đéc. Trong lúc này, Tư lệnh rồi bồi lớp lo phòng thủ, lớp lo thăm viếng an ủi dân đã di tản từ vùng ngoại ô. Thiếu tướng ra lệnh các Tiểu khu ra sức cứu trợ nạn nhân chiến cuộc. Tư lệnh chỉ thị các đơn vị sẵn sàng chiến đấu bảo vệ Quân đoàn IV và nhất là giữ quốc lộ 4 đừng để VC cắt đứt. Tư lệnh đặc biệt đến thăm tiểu khu Châu Đốc, đi bộ thăm vòng đai phòng thủ quy mô của tiểu khu. Những ngày kế tiếp họp liên tục với các Tiểu khu và Sư đoàn. Trong lúc tình hình hỗn loạn, nhiều máy bay trực thăng từ hướng Sài Gòn lữ lượm bay về phi trường Trà Nóc và một số bay ra hướng Phú Quốc.

Sáng ngày 24 tháng 4, Tư lệnh đi họp ở bộ Tổng Tham Mưu, nội dung tôi không rõ. Sáng 25 tháng 4, họp ở tiểu khu Định Tường, có tướng Trường tham dự. Ngày 27 tháng 4, Tư lệnh ra lệnh giới nghiêm, các đơn vị ở thể sẵn sàng chiến đấu, không được rời vị trí. Sáng 28 tháng 4, cố vấn

Mỹ có đến văn phòng Tư lệnh để nói chuyện, nội dung tôi không rõ.

Ngày 29, Tư lệnh vẫn đi bay, buổi chiều 29 về họp với tướng Mạch Văn Trường ở Bộ Tư lệnh Sư đoàn 21 Bộ binh ở gần phi trường Trà Nóc. Trên đường về, tôi thấy dân chúng lao xao, nhón nhác chạy lung tung đi lượm đồ của tòa Tổng Lãnh Sự Mỹ rút đi bỏ lại, giấy liệng đầy mặt đại lộ Hòa Bình, quần áo, lon, ly, đồ hộp lon bia vắt tú tung.

Áp lực địch vẫn nặng ở quốc lộ 4, Tiểu khu trưởng Tiểu khu Long An xin gặp Tư lệnh báo cáo tình hình nguy ngập và xin giết sập cầu Long An. Tư lệnh không cho và ra lệnh các đơn vị tiếp tục phòng thủ. Tư lệnh viết Nhật Lệnh đưa thiếu tá Đức, Chánh văn phòng chuyển đến phòng Chiến tranh Chính trị để đọc trên đài Phát thanh và Truyền hình để trấn an dân chúng và anh em binh sĩ. Vào buổi chiều, tôi thấy được hình Tư lệnh và kèm theo là Nhật lệnh, nội dung ngăn gọn trấn an dân chúng không được bạo động còn việc tử thủ không được đọc trên đài truyền hình. Sau khi thấy đọc, Tư lệnh buồn buồn chấp tay về phía sau đi tới đi lui trong phòng làm việc ở Bộ Tư lệnh. Sau đó, tướng Hưng, Tư lệnh phó vào gặp Tư lệnh (Nội dung cuộc nói chuyện tôi không rõ). Về sau, tôi được biết nội dung bản Thông cáo đã bị sửa lại, không chính xác như lời Tư lệnh đã viết.

Đêm 29, VC tấn công mạnh ở phi trường thuộc tiểu khu Vĩnh Bình. Địch đã nhiều lần đánh rát vào phi trường nhưng bị đẩy lui và thiệt hại nặng. Tư lệnh bảo tôi gọi Trung tá Sơn, tiểu khu trưởng tiểu khu Vĩnh Bình để ông nói chuyện. Trong lúc VC tấn công mạnh vào phi trường, tiểu khu xin máy bay yểm trợ nhưng không có máy bay.

Sáng sớm 30 tháng 4, Tư lệnh bay xuống họp ở tiểu khu Định Tường. Cuộc họp nhanh và xong bay về Cần Thơ. Trở lại Quân đoàn, nói rõ về phòng làm việc của Tư lệnh, phòng làm việc chia hai tầng. Tầng trên có sẵn từ trước, thêm tầng dưới là hầm dưới chân phòng làm việc chính thức. Ở hầm này, rộng và cao, thiết trí giống như phòng làm việc ở tầng trên, có lối đi xuống từ văn phòng Tư lệnh. Hầm làm việc này mới được xây lúc Vùng 1 và 2 đang xảy ra việc đánh lớn.

Tình hình sáng 30 tháng 4 rất vắng vẻ, dân chúng thưa thớt đi lại, xe cộ hạn chế. Về tinh thần binh sĩ vẫn hăng say chiến đấu, các đơn vị không nơi nào bỏ vị trí, không nơi nào bị địch chiếm đóng mặc dù địch tăng cường những cuộc tấn công mạnh.

Vào 10 giờ sáng, tôi được báo cáo là Thiếu tá Chánh văn phòng rời văn phòng bỏ đi cùng với đại tá Tỉnh trưởng kiêm Tiểu khu trưởng Tiểu khu Phong Dinh cùng một số sĩ quan, lộ trình sông Hậu ra biển. Tôi vội xuống hầm, nơi làm việc mới của Tư lệnh, tôi thấy Tư lệnh đang ngồi và viết ở bàn làm việc. Tư lệnh thấy tôi theo thường lệ kéo lịch cặp mắt kiếng xuống và hỏi:

- Có gì không?

-Trình Thiếu tướng, thiếu tá Chánh văn phòng và đại tá Tỉnh trưởng Phong Dinh đã bỏ đi cùng với một số sĩ quan bằng tàu theo sông Hậu."

Tư lệnh điềm nhiên không giận và nói:

- Đi hả! Đi làm chi vậy.

Nói xong, Tư lệnh tiếp tục xem giấy tờ, thái độ trầm tĩnh không la không buồn. Tôi bước lên cầu thang về phòng làm việc của mình, lúc này

tôi mở radio 24/24 đi theo dõi tình hình ở Sài Gòn.

Tư lệnh bấm chuông gọi tôi vào và bảo:

- Gọi đại tá Thiên gặp tôi.

- Dạ.

Đại tá Thiên mới nhận chức vụ Tiểu khu trưởng Tiểu khu Phong Dinh kể từ sáng ngày 30 tháng 4.

Bất chợt, tiếng của tổng thống Dương Văn Minh vang lên trên đài phát thanh. Ông tuyên bố đầu hàng vô điều kiện với VC và nói:

- Tất cả các đơn vị trưởng và anh em binh sĩ ở yên tại chỗ, bàn giao vị trí cho Chính Phủ Mặt Trận Giải Phóng Miền Nam.

Tôi vội xô cửa vào phòng làm việc của Tư lệnh và nói:

- Tổng thống Dương Văn Minh đã

Tôi nói chưa hết câu, Tư lệnh nhỏ nhẹ cắt ngang lời tôi:

- Qua đã nghe rồi.

Tôi lặng người chầm chậm bước ra. Trong lúc này, nhiều lần Tư lệnh phó liên tục đi vào cửa chánh gặp Tư lệnh. Qua điện thoại, Đại tá Tiểu khu trưởng Tiểu khu Long An xin gặp gấp Tư lệnh, lần thứ hai, Đại tá xin giật sập cầu Long An để cắt đường VC chuyển về Vùng 4. Tư lệnh bảo tôi chuyển lời, cầu để yên không được phá sập.

Trưa 30 tháng 4, sau khi đi ăn cơm trưa ở câu lạc bộ Cửu Long về, Tư lệnh đi thẳng vào phòng làm việc. Qua lỗ kiếng nhỏ thông qua phòng làm việc, tôi thấy Tư lệnh đang soạn một số giấy tờ để trên bàn. Tư lệnh nhìn từ trang một, rồi từ từ xé bỏ vào sọt rác. Khoảng 2 giờ chiều, Tư lệnh xuống phòng làm việc dưới hầm. Tôi không biết Tư lệnh làm gì bởi vì phòng làm việc này không có nơi nhìn thấy Tư lệnh được. Tư lệnh bấm loa gọi tôi:

- Danh xuống đây tôi bảo.

Tôi vào phòng trên đi theo cầu thang xuống gặp Tư lệnh. Ông đang ngồi ở sofa nhìn về hướng bản đồ Vùng 4, thấy tôi đến Tư lệnh nói:

- Danh tháo bỏ những ranh giới, những mũi tên trên bản đồ ." (Những đường ranh và những mũi tên làm bằng những băng keo màu xanh đỏ). Tôi từ từ tháo bỏ, nhìn tổng quát, tôi thấy bản đồ chia ra từng ô nhỏ, những mũi tên xanh đỏ châu đầu vào nhau, những răng bừa màu xanh với những mũi tên đỏ chĩa vào (Có thể đây là bản đồ về Hành Quân Mật theo như tin đồn). Tôi tháo gỡ tất cả những băng keo bỏ vào sọt rác, tháo xong tôi nói:

- Trình Thiếu tướng, em đã tháo xong.

- Được rồi.

Tư lệnh buồn buồn theo cầu thang lên phòng làm việc tầng trên, tôi chầm chậm bước theo Tư lệnh và ra phòng làm việc của tôi. Độ 10 phút sau, Tư lệnh bấm loa gọi tiếp:

- Danh vào tôi bảo.

- Dạ.

Tôi xô cửa đi nhanh vào, Tư lệnh nhìn tôi nói:

- Tháo bỏ những vị trí trên bản đồ này.

- Dạ.

Tôi đang cúi húi tháo và liếc nhìn, tôi thấy Tư lệnh chấp tay về phía sau chậm chậm đi tới, đi lui. Tôi tháo xong:

- Trình Thiếu tướng, em đã tháo xong.

Nói về phòng làm việc của Tư lệnh, trước khi vào phải qua ba vọng gác:

Từ ngoài vào, vọng gác 1 ngoài đầu đường trước khi vào phòng chờ đợi.

Vọng gác 2 ngay phòng chờ đợi sát cổng Bộ Tư lệnh. Vọng gác 3 lên tam cấp trước cửa vào phòng làm việc của Tư lệnh.

Vào khoảng 4 giờ chiều, Quân cảnh ở phòng chờ đợi (Vọng gác 2) lên gặp tôi nói:

- Có hai ông VC mặc đồ thường phục, trên dưới 50 tuổi xin vào gặp Tư lệnh. Tôi nói:

- Anh bảo họ chờ một chút để tôi trình Tư lệnh."

Tôi gõ cửa vào gặp Tư lệnh và nói:

- Trình Thiếu tướng, có hai VC mặc thường phục xin vào gặp Thiếu tướng.

- Được, mời họ vào.

Tôi xuống phòng khách gặp hai VC, tôi thấy hai người đang chờ ở đây, một người cao ốm nước da trắng, tóc hoa râm độ trên 50 tuổi, ăn mặc thường phục giống như thầy giáo, một người hơi thấp, nước da ngăm đen cũng mặc thường phục, họ đi tay không, không mang giấy tờ và vũ khí.

Tôi hướng dẫn hai người này lên bậc tam cấp vào phòng làm việc của Tư lệnh. Tư lệnh chào hỏi và mời ngồi sofa, tôi bước nhanh ra phòng làm việc gọi người hạ sĩ quan mang trà vào. Tôi mang vội khẩu súng colt và lấy khẩu AR15 lên đạn và bước nhanh vào phòng làm việc Tư lệnh. Tôi đứng sau hai ông VC này với tư thế sẵn sàng cách khoảng 4 thước, tôi sợ hai ông này ám sát Tư lệnh, tay súng sẵn sàng nếu hai ông này có hành vi lạ là tôi nổ súng bắn liền. Tư lệnh ngồi đối diện với họ, đang nói chuyện rất nhỏ tôi không nghe được. Bất chợt Tư lệnh ngước lên, nhìn tôi và bảo:

- Danh đi ra ngoài đi tôi nói chuyện.

Tôi ấp úng trả lời:

- Dạ ... em ở đây với Thiếu tướng.

- Được rồi không sao đâu! Em ra ngoài đi.

- Dạ

Tôi ra lại phòng làm việc, súng vẫn thể thủ, mắt nhìn về hướng theo khe hở của cánh cửa đang hé mở. Tôi thấy Tư lệnh với họ vừa uống trà vừa nói chuyện. Cuộc nói chuyện kéo dài trên 10 phút. Tư lệnh và hai người chỉ nói chuyện không đưa ra sổ sách hay giấy tờ gì cả. Hai người đứng dậy giả từ. Tư lệnh bắt tay, rồi hai người theo cửa trước xuống bậc tam cấp ra về.

Tư lệnh ngồi buồn, kể đứng dậy đi tới đi lui như lúc trước, thời gian này rất căng thẳng và ngộp thở. Tôi suy nghĩ lung tung, nếu VC chiếm được Vùng 4 thì Tư lệnh sẽ ra sao? Tại sao Tư lệnh vẫn bình thản như không có chuyện gì xảy ra, bây giờ còn đi ngoại quốc được không? Còn máy bay không? Hay là Thiếu tướng có người thân phía bên kia? Những câu tự hỏi đã vây chặt trong tôi.

Bất chợt tiếng la ó vang dậy ở ngoài đường. Đoàn người rất đông chạy ngang qua cửa Bộ Tư Lệnh, chạy dài xuống cầu Cái Khế. Họ vừa chạy vừa

la hét vui mừng, thì ra đó là những người tù vừa được thoát trại giam, tôi thò đầu ra cửa sổ nhìn ra ngoài đường, tôi thấy bọn tù trên dưới 50 người, quần áo xốc xếch, có người mặc quần cụt, có người cởi trần vừa chạy vừa nhảy lên vừa reo hò vui vẻ nhưng họ không phá phách. Khoảng 6 giờ chiều, điện thoại có tiếng lạ. Thông thường khi có chuông reo, tôi thường nói:

Tôi trung úy Danh, tùy viên Tư lệnh, xin lỗi ai đầu dây? Ở đầu dây xưng cấp bậc tên họ chức vụ rồi nói nhu cầu. Đàng này sau khi tôi nói, bên kia đầu dây đáp:

- A lô ai đó? A lô ai đó?

Và tiếng lạ tôi không quen thuộc, tôi gác máy không trả lời. Còn đường dây Hotline trực tiếp của Tư lệnh tôi không rõ. Như vậy VC đã vào đường dây điện thoại. Trong lúc rối rắm, tôi qua phòng Tư lệnh phó gặp trung úy Nghĩa, tùy viên Tư lệnh phó. Lúc gặp anh Nghĩa, tôi nói tình trạng điện thoại đã bị VC chiếm và tôi đã nghe có tiếng lạ. Tôi đề nghị, nếu Tư lệnh và Tư lệnh phó muốn nói chuyện với nhau mình phải dùng máy PRC25, đồng thời tôi viết một loạt tần số để xử dụng máy PRC25 và đánh số thứ tự A, B, C, D ... để Tư lệnh nói chuyện kín hơn.

Khoảng 6 giờ rưỡi, Tư lệnh sửa soạn về tư dinh, Thiếu tướng nói với tôi:

- Danh chuẩn bị xe đi thăm bệnh viện Phan Thanh Giản.

- Dạ.

Xe chở Tư lệnh từ văn phòng đi thẳng vào bệnh viện. Tư lệnh đến từng giường hỏi thăm thương binh, kẻ nằm người ngồi, băng tay băng đầu, có người mất một chân, chân còn lại quấn dây băng treo lên trên giá. Tư lệnh đến bên thương binh này hỏi:

- Em tên gì?

- Dạ em tên ...

- Em ở đơn vị nào? Có khỏe không?

- Dạ khỏe, em là Địa phương quân ở tiểu khu Vĩnh Bình.

Tư lệnh nói tiếp:

- Em nằm nghỉ dưỡng bệnh.

Tư lệnh đi từ đầu phòng đến cuối phòng hỏi thăm từng bệnh nhân, rồi Tư lệnh đi qua dãy kế bên và tiếp tục hơn một giờ buồn tẻ và nặng nề chậm chậm trôi qua Gần giường một thương binh, anh cụt hai chân, vải băng trắng xóa, máu còn rịn ra lóm đóm đỏ cuối phần chân đã mất. Tư lệnh đứng sát bên và hỏi:

- Vết thương của em đã lành chưa?

- Thưa Thiếu tướng, vết thương mới mấy ngày còn ra máu chưa lành.

Với nét mặt buồn buồn, Tư lệnh nhíu mày lại làm cặp mắt kiếng đen lay động. Tư lệnh chưa kịp nói, anh thương binh này bất chợt chụp tay Tư lệnh mếu máo:

- Thiếu tướng đừng bỏ tụi em nhe Thiếu tướng.

- Qua không bỏ các em đâu! Qua ở lại với các em.

Qua ánh đèn của bệnh viện, tôi thấy Tư lệnh đưa tay nâng sửa cặp mắt kính đen và hai giọt nước mắt từ từ chảy lăn dài trên khuôn mặt đau thương. Tư lệnh nén đau thương, người đã khóc, khóc không thành tiếng và những giọt nước mắt tự nhiên tuôn trào. Tư lệnh vịn vai người

thương binh nói trong ghen ngào:

- Em cố gắng điều trị có qua ở đây.

Tư lệnh bước hơi nhanh ra cửa bệnh viện, ra sân Tư lệnh dừng lại quay mắt nhìn lại bệnh viện. Tư lệnh đứng yên bất động khoảng một phút rồi bước vội ra xe không nói gì cả, sự im lặng quá nặng nề, suốt trên đường về tư dinh, Tư lệnh không nói một lời nào.

Về đến tư dinh, tôi thấy Quân cảnh vẫn còn gác ở cổng, tôi đi một vòng xung quanh, những vọng gác vẫn còn người gác, tuy nhiên tôi thấy ít lính đi tới đi lui như mọi hôm, có lẽ họ đã bỏ đi bớt. Sau khi cất khẩu Colt đeo trên người, tôi xuống nhà bếp gặp trung sĩ Ngô quản gia xem hôm nay anh nấu món gì vì hôm nay thăm bệnh viện về trễ. Gặp anh Ngô, tôi nói:

- Anh Ngô bắt một con gà làm và luộc để Thiếu tướng dùng."

- Dạ con gà nào Trung úy?

- Đàn gà nòi Thiếu tướng nuôi anh chọn một con.

Lúc này trên 8 giờ tối, phía Cồn Cát cách một con sông phía sau dinh, thỉnh thoảng VC bắn bồng những loạt AK đạn lửa bay đỏ xé màn đêm đen ngịt, càng lúc VC bắn càng nhiều. Con gà, anh Ngô làm và nấu xong, đích thân tôi ra sau trailer mời Thiếu tướng vào ăn cơm. Tư lệnh ngồi vào bàn ăn và nói:

- Danh ngồi ăn cơm cho vui.

Đi các đơn vị hay tiểu khu, tôi ăn cơm chung với Tư lệnh, còn ở dinh Tư lệnh thường ăn cơm một mình, vừa ăn cơm vừa xem truyền hình rất lâu. Hôm nay, lần đầu tiên Tư lệnh gọi tôi ăn cơm chung ở dinh, tôi thấy có điều gì, hơn nữa sự việc xảy ra tùm lum bụng dạ đâu mà ăn với uống. Tư lệnh thấy thịt gà xé nhỏ, còn nước luộc gà làm canh, Tư lệnh hỏi:

- Thịt gà đâu vậy?

Tôi gượng cười nói:

- Dạ mấy con gà Thiếu tướng nuôi ở sau, em bảo anh Ngô làm một con để Thiếu tướng dùng.

- Làm thịt chi vậy, ăn như vậy được rồi. Thôi ăn để nguội.

Tư lệnh không ăn cơm, chỉ dùng vài muỗng canh, vài miếng thịt gà. Còn tôi thì no hơi, ăn hết vô, qua loa vài miếng vội buông đũa và nói:

- Dạ em ăn xong, Thiếu tướng dùng tiếp.

Thiếu tướng nói:

- Ăn tiếp, sao Danh ăn ít vậy, thịt còn nhiều.

Vừa nói, Tư lệnh gấp bỏ cho tôi một miếng thịt xé phay dài. Trời! Ăn gì nổi, bình thường ăn thấy ngon bây giờ ăn thịt gà cũng như ăn cây mục, miệng đắng nghét, tôi cố gắng nuốt trôi hết miếng thịt này, xong xin phép Thiếu tướng ra phòng làm việc. Nhìn qua cửa sổ, tôi thấy vắng lạnh, một sự vắng vẻ đáng sợ, một số anh em quân nhân đã bỏ đi, số còn lại một vài người đã mặc thường phục, một số vẫn còn mặc đồ lính. Còn hướng phòng trung úy Hỉ, sĩ quan bảo vệ cũng vắng ngắt, chắc có lẽ anh đã bỏ đi (nhà trung úy Hỉ ở gần phi trường Trà Nóc). Còn trung úy Việt cùng vợ 2 con vẫn còn ở lại nhà cạnh bờ sông. Việt và tôi gặp nhau chỉ biết lắc đầu, rồi Tư lệnh đến bàn làm việc của tôi nói:

- Có liên lạc với tướng Hưng không hè?
- Dạ điện thoại bị mất liên lạc, có tiếng lạ em không dám gọi. Tôi nói tiếp:
- Dạ, Thiếu tướng muốn nói chuyện với Tư lệnh phó?
- Qua muốn nói chuyện.

Tôi nói với Tư lệnh:

- Vào lúc 5 giờ chiều, hệ thống điện thoại có tiếng lạ, em có cho anh Nghĩa, tùy viên Tư lệnh phó một số tần số PRC25 để lúc cần Thiếu tướng nói chuyện, nhưng bây giờ em không liên lạc được.

Tôi nói tiếp:

- Để em đi lại dinh Tư lệnh phó nói mở máy PRC25 để Thiếu tướng nói chuyện.

Tư lệnh làm thinh, tôi bảo anh Thông tài xế lấy xe jeep chở đi từ tư dinh đến dinh Tư lệnh phó đối diện dinh Tỉnh trưởng Phong Dinh. Sắp sửa rẽ phải vào dinh Tư lệnh phó thì thấy phía bên trái trước dinh tỉnh trưởng có một VC với khẩu AK ở tư thế sẵn sàng, để súng cạnh sườn, mũi súng chĩa lên trời. Anh Thông tài xế kêu tôi và chỉ:

- VC đã vô tới rồi.

Tôi bảo tài xế:

- Quay trở lại đi không ổn rồi.

Tài xế lái nhanh về dinh Tư lệnh và đóng cửa dinh lại. Tôi xuống xe bảo các anh em còn lại kéo khoảng 4-5 vòng kẽm gai rào chặn từ cổng vào hướng cột cờ, rào xong tôi vào trailer báo Tư lệnh:

- Trình Tư lệnh, VC đã vào đến dinh Tỉnh trưởng. Em thấy có một VC cầm súng AK ở trước dinh Tỉnh trưởng.

Tư lệnh làm thinh không nói gì cả, khoảng hai phút sau, tôi nói với Thiếu tướng:

- Em đi lần nữa, để Thiếu tướng nói chuyện với Tư lệnh phó. Tư lệnh nhỏ nhẹ nói:
- Thôi đừng đi coi chừng nó bắt.
- Dạ không sao!

Nói xong, tôi cởi bỏ áo lính, vẫn mặc quần lính mang giày với áo thun vội ra sân gọi anh tài xế:

- Anh Thông đâu đến tôi nhờ một chút.

Tôi la lên, không một tiếng trả lời. Anh Ngộ quản gia nói:

- Em vừa thấy anh Thông ra cổng. Anh đã bỏ đi rồi.

Bất chợt có một anh (tôi quên cấp bậc và tên):

- Trung úy cần gì em giúp.
- Anh muốn đến dinh Tư lệnh phó.
- Được rồi để em đưa ông thầy đi.

Anh lính lấy chiếc Honda màu đỏ chạy đến và nói:

- Đi Honda tiện hơn Trung úy.

Rồi anh chở tôi về hướng dinh Tư lệnh phó, rẽ vào dinh anh đậu cách đây khoảng 10 mét bên lề đường.

Dinh Tư lệnh phó, trước và sau có cổng ra vào bằng cửa sắt, xung quanh xây tường cao độ 2 mét. Cửa trước đối diện với dinh Tỉnh trưởng, cửa sau quay ra mặt đường. Cửa trước và sau đều đóng và khóa chặt, từ cửa trước nhìn vào tôi đi sát hông tường bên phải, có một cây ổi mọc từ phía trong xòe nhánh phủ ra bên ngoài. Trong dinh im lặng không một tiếng động, tôi gọi lớn:

- Nghĩa ơi Nghĩa, Phúc ơi Phúc, tao là Danh.

Tôi gọi 4, 5 lần nhưng vẫn thấy im lặng không có tiếng trả lời.
Tôi linh cảm không ổn, tôi gọi tiếp và quay lại định trở về, tôi thăm
nói không lẽ mình bỏ cuộc. Tôi nói qua với anh lính đậu bên kia đường:

- Anh ráng chờ tôi một chút.

Bất chợt có tiếng nổ đùng, có tiếng xô xao, tiếp theo tiếng khóc. Tôi
chạy lại vách tường có nhánh cây ổi xòe ra, tôi quyết định đu nhánh ổi
này nhảy vào, tay phải níu nhánh ổi, tay trái vịn vào vách tường miệng
liên tục la lớn:

- Tôi trung úy Danh đừng bắn, tôi trung úy Danh đừng bắn. Miệng la tay
níu kéo leo vào, tôi lên được đỉnh tường theo đà cây ổi tuột xuống
đất. Gặp tôi, anh Nghĩa vừa nói vừa khóc:

- Chuẩn tướng tự sát chết rồi Danh.

- Lúc nào?

- Mới đây, chắc có lẽ hồi này Danh nghe tiếng súng nổ.

Anh nói tiếp:

- Chuẩn tướng đang ăn cơm, nghe tiếng động, ông bỏ bàn ăn đứng dậy, bà
Tướng chạy theo ông ngăn lại. Tư lệnh phó vào đóng cửa lại và bắn vào
ngực tự sát.

Tôi đến cửa, thấy cửa phòng hé mở, tôi xô nhẹ cánh cửa bước vào, tôi
thấy tướng Hưng nằm bất động trên giường, bà Hưng đang ôm chầm Tư lệnh
phó khóc, còn hai đứa con nhỏ đứng kể bên vô tư lự như không có gì xảy
ra, kể bên những anh lính đang sụt sùi khóc. Tôi quay ra nói với anh
Nghĩa:

- Thôi Danh đi về.

Tôi không nói anh Nghĩa mở tần số máy PRC25 gì nữa, chuẩn tướng đã
chết rồi. Tôi tình hình rối ren, bộn rộn, tôi không nhớ mở cửa, tôi
trèo cây ổi lên đầu tường rồi nhảy ra ngoài. Xuống đến mặt đất, tôi
suy nghĩ lung tung: Tại sao Tư lệnh phó tự sát? Nếu Tư lệnh hay được
thì ra sao? Hay là lúc tôi la to gọi anh Nghĩa, Phúc, ở đây tướng VC
vào tới nên Chuẩn tướng tự sát hay là ... tôi vừa suy nghĩ vừa cúi đầu
bước đi đến anh lính đậu xe Honda lúc nãy. Trời! xe và người biến đâu
mất, tôi đảo mắt nhìn quanh vẫn không thấy, chắc anh bỏ đi rồi, tôi
không trách anh, anh đã giúp tôi như vậy cũng đủ lắm rồi. Tôi lội bộ
từ đây cặp theo lộ Hòa Bình đi thẳng về dinh, trên đường phố vắng hoe
không một bóng người lai vãng, chỉ có những mảnh giấy vụn vất bừa bãi

đầy đường, thỉnh thoảng bay tứ tung theo cơn gió (giấy tờ của tòa Tổng
Lãnh Sự Mỹ dân hôi của vất ra đường từ hôm trước).

Tôi đi bộ mất trên 15 phút về đến dinh, anh lính vệt từng vòng kẽm gai
tôi đi vào rồi kéo lại vị trí cũ. Tôi đi nhanh về phía sau vào trailer để trình Tư lệnh
sự việc đã xảy ra, vừa thấy Tư lệnh tôi vội vã nói:

- Trình Thiếu tướng em đến dinh Tư lệnh phó, đến nơi ông vừa tự sát
chết, Tư lệnh phó đã bắn vào ngực.

- Tướng Hưng chết hả? Chết làm chi?

Tư lệnh chỉ nói vậy. Tôi trở ra về nơi làm việc, ngồi trên sofa suy
nghĩ liên miên. Tư lệnh phó đã tự sát, chắc Tư lệnh sẽ tự sát theo. Tôi

xuống nhà gặp trung úy Việt và nói Tư lệnh phó đã tự sát còn Thiếu tướng không biết thế nào? Hai đứa tôi không tìm ra câu trả lời.

Lúc này khoảng 11 giờ đêm, cứ khoảng 15 hay 20 phút tôi vào trailer một lần. Mỗi lần vào liếc nhìn, tôi thấy Tư lệnh nằm nghỉ nhưng giày vẫn còn mang. Lần khác vào, Tư lệnh ngồi dậy đi về hướng tôi và hỏi:

- Có gì không?

- Em vào xem Thiếu tướng có sai bảo gì không?

Tư lệnh nói:

- Sao em không đi ngủ đi! khuya rồi.

Tôi nhỏ nhẹ nói:

- Trình Thiếu tướng, nếu VC vào dinh tụi em đánh không Thiếu tướng?

- Thôi đừng đánh nhau, họ vào để tôi ra nói chuyện.

Tôi rời trailer đi ra ngoài. Khoảng 10 phút sau, Tư lệnh ra phòng làm việc tôi đưa một gói hình chữ nhật dài độ 2 tấc, rộng 1 tấc, dày 5 phân và nói:

- Danh cất tiền này dành để xài. (Có thể đây là tiền lương của Thiếu tướng không dùng để dành).

Xong Tư lệnh đi vào trailer, tôi hé mở gói này, bên trong toàn bạc 500, tôi đoán chừng trên 400 ngàn đồng và tôi để vào ngăn kéo nơi bàn làm việc. Tôi tiếp tục rón rén vào trailer để quan sát, tôi sợ Tư lệnh tự sát.

Khoảng 12 giờ 30 khuya, Tư lệnh ra gặp tôi nói:

- Sao Danh không đi ngủ? Thức cả đêm à?

- Dạ em ngủ không được.

Tư lệnh móc từ trong túi ra một khẩu súng nhỏ, ngắn hơn gang tay và nói:

- Danh cất khẩu súng này dành để hộ thân.

Tôi nhận khẩu súng bỏ vào ngăn kéo chung với gói tiền lúc nãy. Tôi xuống nói chuyện với anh Việt và anh Ngô, Thiếu tướng đã cho tôi súng, không hiểu Tư lệnh có ý định gì?

Khoảng sau 1 giờ sáng, anh lính hơ hải chạy vào gặp tôi:

- VC tự động mở cửa vào dinh.

- Anh bảo họ chờ tôi một chút.

Tôi vội vã vào trailer để gặp Tư lệnh, tôi thấy Tư lệnh nằm nghỉ. Tôi trình:

- Trình Thiếu tướng, bọn VC đang vào dinh.

- Bảo họ chờ tôi ra nói chuyện.

Tôi đi nhanh ra trước cổng dinh, lúc bấy giờ tôi vẫn mặc áo thun, quần

lính, mang giày. Gần đến cổng dinh, tôi thấy lối nhỏ 6, 7 người đang vệt kèm gai đi vào hướng cửa dinh. Đến gần, tôi thấy 4 nam, 1 nữ có vấn đầu tóc lũng lảng phía sau ót và một em bé độ 10 tuổi. Nam trang bị 1 khẩu AK, một người mang khẩu Carbin, một người mang súng lục (súng loại cảnh sát xử dụng) số còn lại tay không, không mang giấy tờ hay máy móc gì cả. Nhóm người này tuổi dưới 40, đến vòng kèm gai thứ ba từ ngoài vào, còn hai vòng nữa từ cửa dinh ra, tôi vệt kèm gai và gặp họ tại đây. Một người trong nhóm quay qua hỏi tôi:

- Anh làm gì ở đây?

Tôi nói:

- Tôi làm quản gia.

Tôi nói trớ, không dám nói là tùy viên sợ bọn chúng bắn. Người mang khẩu AK hỏi tiếp:

- Anh cấp bậc gì?

- Tôi Trung sĩ.

Bất chợt người mang AK lên đạn đưa mui súng vào phía sườn tôi và nói:

- Đi.

Tôi lúc bấy giờ hồn phi phách tán, chết là cái chắc. Trong nhóm có người nói:

- Ở đây nó làm lớn không hà, tính nó đi.

Bọn chúng từ từ hướng vào cửa dinh, đến gần cột cờ, đưa trẻ con ôm chầm lấy khẩu súng đồng thời Pháp, súng đặt dưới chân cột cờ để làm kiếng, đưa trẻ reo lên:

Súng ngộ và đẹp quá.

Chị bới tóc tiếp theo:

- Nhờ có dịp này mới được vào dinh Tướng.

Tôi nghe và thấy những việc trên cõi lòng xe lại. Bất chợt, nhóm người này dừng lại, người mang khẩu AK hất mặt ra dấu tôi đi qua hướng nhà bếp, ngang qua phòng ngủ của tôi. Chết rồi, chắc bọn chúng bắn mình ở đây, tôi chầm chậm bước đi, đầu ngoái lại cửa vô dinh. Tôi thấy Tư lệnh bước ra, đẩy nhẹ cánh cửa (cửa lưới chắn ruồi trước khi vào phòng làm việc). Bọn người này bảo tôi dừng lại, ba người bước vào phòng (một người tay không, một người mang khẩu P-38, một người mang khẩu Carbin). Số còn lại lảng vảng phía ngoài, người mang AK vẫn hướng súng về phía tôi. Khoảnh khact, trung sĩ Ngô từ phòng Thiếu tướng đang nói chuyện với VC chạy đến tôi nói:

- Thiếu tướng bảo Trung úy lấy thuốc lá hút.

Có cứ vào gặp Tư lệnh, người mang AK bỏ thông súng xuống, tôi lặng lẽ bước đi, nhưng sợ hãi nó đằng sau bắn tới. Vô sự thế là thoát nạn, vào phòng tôi mở ngăn tủ lấy gói thuốc Capstan đầu lọc mời Thiếu tướng một điếu, 3 người mỗi người một điếu (Tư lệnh hút thuốc 3 số 555 nhưng thỉnh thoảng hút thuốc Capstan đầu lọc). Tôi thấy Tư lệnh ngồi trên sofa băng dài, người tay không ngồi trên ghế nhỏ đối diện Tư lệnh, người mang khẩu P-38 ngồi dưới sàn nhà, tay cầm khẩu súng để trên đầu gối mui súng hướng về phía Tư lệnh, còn người mang khẩu carbin đứng ngay cửa phòng tư thế tác chiến.

Xong nhiệm vụ tôi bước ra ngoài, người mang AK vẫn ở thế tác chiến

nhưng không để ý đến tôi nữa. Trên dưới mười phút nói chuyện, nhóm người này rời dinh ra về, tôi vào phòng thấy Tư lệnh vừa đứng dậy bước ra ngoài với khuôn mặt buồn buồn, nhìn trên sofa tôi thấy điếu thuốc của Thiếu tướng còn cháy dở dang, mới 1/3 điếu nằm trên sofa bốc khói làm lũng một lỗ nhỏ, tôi lấy vất đi. Cuộc nói chuyện này chỉ đơn phương, không có viết giấy tờ hay ký tên gì cả cũng không có máy móc khi hai bên gặp nhau. Tư lệnh vào trailer nằm nghỉ, tôi vào lần nữa thấy Tư lệnh nằm yên, chắc Tư lệnh đã mệt. Trong suốt đêm 30 tháng 4, Tư lệnh và tôi hầu như không ngủ, khoảng 3 giờ sáng, tôi rón rén vào phòng Tư lệnh lần nữa, thấy Tư lệnh đang nằm yên không biết ngủ hay

thức vì trong lúc nằm nghĩ vẫn mang cặp kính đen. Tôi cũng quá mệt ra phòng làm việc ngã lưng trên sofa một chút, vang vang bên tai những loạt AK nổ liên hồi, chắc đối phương nổ súng mừng chiến thắng. Trong lúc nửa tỉnh nửa mê bỗng nghe tiếng chuông "boong, boong, boong", tôi bật mình ngồi dậy, nhìn đồng hồ thấy hơn 6 giờ, qua đến bàn Phật, tôi thấy 3 cây nhang Tư lệnh đã đốt và cắm sẵn trên lư hương khói bay nghi ngút. Tư lệnh mặc quân phục hẳn hoi đang nghiêng mình xá Phật. Tôi vội đi nhanh làm vệ sinh cá nhân, xong mặc quân phục vào và đến đứng nghiêm chào Thiếu tướng. Thiếu tướng đưa tay lên cỡ tầm ngực đáp lại và hỏi:

- Đem qua, Danh ngủ được không?

- Mệt quá em nằm nghỉ một chút.

Tư lệnh vẫn ngồi trên sofa nơi phòng thờ Phật, tôi đi sang qua phòng làm việc. Một lúc sau, Tư lệnh đến bên tôi hỏi:

- Gặp tướng Trường được không hè?

Lúc này khoảng 6 giờ 30 sáng.

- Dạ ... dạ. Tôi ấp úng trả lời. Hồi chiều tối hôm qua ở trên lầu em thấy tướng Trường chạy xe jeep ngang qua dinh.

Tư lệnh hỏi tiếp:

- Có phải Trường không?

- Em ở trên lầu hơi xa, em thấy giống tướng Trường.

- Thôi đừng đi tìm, kéo bị chúng bắt.

- Dạ.

Rồi Tư lệnh đi ra sau vào trailer, một lát sau Tư lệnh đi ra hai tay xách hai vali gặp tôi và anh Việt ngay ở cửa ra vào phòng thờ Phật. Tư lệnh đưa cho tôi một cái màu cam, còn trung úy Việt một cái màu đen hay nâu tôi không nhớ rõ. Tư lệnh buồn buồn nói:

- Danh giữ cái này, Việt giữ cái này.

Tư lệnh chỉ nói ngắn gọn không nói thêm gì, hình như cổ ông nghẹn lại.

Tư lệnh vội bước đi, cách vài bước Tư lệnh quay lại nói tiếp:

- À, quên chìa khóa. Rồi Tư lệnh đi thẳng về sau vào trailer, một lúc sau trở ra trao cho tôi hai chìa khóa và nói:

- Cái này của Danh, cái này của Việt.

Tôi linh tính sắp có điều gì sẽ xảy ra. Tư lệnh chậm chậm bước theo nấc thang lên tầng trên, tôi và anh Việt nối bước theo sau. Tư lệnh ra sân thượng, đứng sát bên lan can, mắt nhìn ra lộ Hòa Bình trước cửa dinh, tôi đứng bên tay phải Tư lệnh, anh Việt đứng bên trái. Trước lộ vài xe qua lại, người thưa thớt vắng vẻ như chiều 30 Tết. Bất chợt, Thiếu tướng bật khóc. Tướng cố nén tiếng khóc không bật thành tiếng, những giọt nước mắt cuộn tròn chảy dài trên khuôn mặt đau buồn vì nước mất nhà tan. Tôi cũng khóc theo, anh Việt cũng vậy, ba người đứng ở đây mặc cho nước mắt tự do tuôn chảy. Tôi nghĩ Tư lệnh đi ngoại quốc hết kịp rồi, tới đây VC có bắt Tư lệnh không? Có làm hốt bắn Tư lệnh không? Nếu sự việc xảy ra thì phải giải quyết làm sao?

Tôi đang mien man suy nghĩ, Tư lệnh xoay lưng chậm chậm theo bậc thang xuống tầng dưới.

Tư lệnh sắp tự sát

Từ ngoài nhìn vô bàn Phật, Tư lệnh ngồi trên ghế sofa phía bên phải, đôi mắt đăm chiêu nhìn lên bàn thờ. Anh Việt bước ra cửa về thăm thăm vợ con, còn trung sĩ Ngô đang thập thò trước cửa. Tư lệnh đứng dậy đến bàn thờ lấy ba cây nhang đốt, xá ba xá cắm vào lư hương, gõ ba tiếng chuông "boong, boong, boong" xong xá 3 xá tiếp, xong Tư lệnh về ngồi nơi cũ, hai tay để trên thành ghế sofa nhịp nhịp như không có chuyện gì sắp xảy ra. Bất chợt, Tư lệnh xoay qua bảo tôi:

- Danh ra ngoài bảo Việt dẫn vợ con đi đi.

- Dạ.

Tôi tôi thầm nghĩ Tư lệnh và tôi độc thân chắc Tư lệnh nghĩ cách khác. Tôi đẩy nhẹ cánh cửa bước ra sân hướng về phòng trung úy Việt. Tôi vừa đi khỏi cột cờ một chút nghe tiếng nổ "đùng" phát ra từ hướng bàn thờ Phật, tôi xoay người trở lại chưa kịp bước trung sĩ Ngô thất thanh chạy la lên:

- Đại úy ơi! Đại úy ơi! Thiếu tướng tự sát chết rồi.

Trong lúc sợ hãi, anh Ngô gọi tôi là Đại úy. Tôi chạy nhanh vào thấy cảnh tượng hải hùng chưa bao giờ gặp. Tư lệnh ngã ngửa hơi lệch về phía sau sofa, đầu hơi nghiêng về bên trái, khẩu Colt 45 vẫn còn trong tay buông thõng xuống lòng Tư lệnh nhưng những ngón tay cầm súng đã nói lỏng, đầu đạn xuyên qua màng tang phải qua trái, ngược mắt nhìn lên trần nhà. Tư lệnh chưa chết, nhưng nói không được, giật run rẩy người, miệng há hốc, từ trong cổ họng nấc lên tiếng "khọc, khọc, khọc" từng chập và từ từ nhỏ dần. Anh Ngô thấy vậy vội nói:

- Thôi mình chở Thiếu tướng đi bệnh viện.

Tôi và anh Ngô ôm chầm lấy Thiếu tướng vừa khóc vừa nói:

- Chắc rồi, vết thương ở đầu vô phương cứu chữa, hơn nữa Thiếu tướng đã quyết định tự sát. Hèn chi hôm qua Thiếu tướng đi thăm anh em thương binh ở bệnh viện Phan Thanh Giản rất lâu và nói với anh em thương binh qua ở lại với các em.

Anh Ngô nói tiếp:

- Em đâu dám đến gần Thiếu tướng. Đứng ở ngoài cửa em chỉ thấy lưng Thiếu tướng. Em thấy Thiếu tướng móc từ trong túi ra, em tưởng Thiếu tướng lấy thuốc hút, nào ngờ Thiếu tướng nổ súng liền em chạy lại đâu kịp. Vừa nói anh Ngô khóc nức nở, chúng tôi vẫn ôm chầm lấy Tư lệnh khóc. Trong lúc bối rối và hết hồn, tôi đâu có tâm trí đi xem đồng hồ, khoảng 7 giờ 30 ngày 1 tháng 5 năm 1975.

Võ-văn-Hai

Chuyển đến: **Nguyễn Thanh Bình**

Ngày 15/3/4893 – Giáp Ngọ (14/4/2014)

www.vietnamvanhien.net